

Funkce školního metodika prevence je ustanovena ve většině škol (92,7 %), v 21,7 % škol školní metodici prevence vykonávají zároveň funkci výchovného poradce. V 14,4 % škol působí na pozici těchto metodiků ředitelé. V některých případech se kumulování funkcí, na které je upozorněno výše, negativně promítá do kvality práce metodiků prevence, případně kvality řízení školy.

Z četnosti jednotlivých druhů opatření přijímaných školami ke snižování celkové vysoké absence a neomluvené absence vyplývá, že ředitelé škol, shodně jako v předchozích letech, považují za nejúčinnější opatření spolupráci s rodiči žáků, výchovným poradcem a metodikem prevence, školskými poradenskými zařízeními a odborem sociálně-právní ochrany dětí. ČŠI konstatuje, že efektivní spolupráce se zákonnými zástupci, intenzivní zapojení školního poradenského pracoviště a systematická spolupráce se školskými poradenskými zařízeními jsou klíčovými předpoklady pro účinné řešení této problematiky. Za velmi důležitou pokládají ředitelé i spolupráci s ošetřujícími lékaři a středisky výchovné péče. Mírně se ve srovnání s předchozím školním rokem zvýšil počet škol využívajících jako opatření ke snižování vysoké absence a/nebo neomluvených hodin individuální výchovný plán (z 8,8 % na stávajících 11,3 %).

Školám se daří zkvalitňovat preventivní systémy v oblasti sledování počtu zameškaných hodin, v důsledku toho častěji identifikují záškoláctví, případně skryté záškoláctví, což je příčinou zvýšení počtu neomluvených absencí. Větší benevolentnost některých škol při akceptování důvodu absence žáka uvedeného zákonným zástupcem může být příčinou zvýšení počtu zameškaných hodin celkem.

Přetrvávají však rozdíly v přístupu škol k výskytu šikany, agrese, případně násilí. Vedle škol, které systematicky a aktivně vyhledávají prvotní příznaky těchto rizikových chování, ale existují i takové, které je bagatelizují (a to nejen jejich prvotní příznaky), což může být příčinou uvedeného meziročního kolísání jejich výskytu kolem stabilních hodnot.

Přesto se ve srovnání s předchozím školním rokem zvýšil počet zameškaných hodin na jednoho žáka (z 85,5 na 93,3 hodiny) a podíl žáků s neomluvenou absencí o 0,2 %, tj. na 2,4 % z celkového počtu žáků všech navštívených škol. Významně o 16,4 hodiny se u těchto žáků ve srovnání s předchozím školním rokem snížil ale počet neomluvených hodin za školní rok, jejich počet na 1 žáka činí 37,2 hodiny a podíl neomluvených hodin z celkového počtu všech zameškaných klesl ze 1,4 % na 1 %. V horizontu posledních tří let počet zameškaných hodin na jednoho žáka kolísá mezi 85,5 a 93,3 hodiny, podíl neomluvené absence je meziročně srovnatelný. V 35,4 % škol se nevyskytují vysoká absence ani neomluvené hodiny.

Mezi největší a nejčastější projevy rizikového chování žáků v základních školách již tradičně patřilo záškoláctví. Významný podíl v rizikovém chování žáků představovala také šikana, dále agrese, násilí a ublížení na zdraví, verbální agrese vůči učiteli a poškozování majetku a vandalismus. Podíl škol, které řešily alespoň jeden z výše uvedených případů rizikového chování, kolísá dlouhodobě v meziročním srovnání kolem stabilních hodnot – u žádného z těchto projevů rizikového chování žáků nedošlo k výrazným změnám.

Následná účinnost opatření v případě identifikování rizikového chování bývá vyšší v případě škol, které spolupracují se zákonnými zástupci žáků, odborem sociálně-právní ochrany dětí a odborníky v dané oblasti (např. školskými poradenskými pracovišti, středisky výchovné péče).